

Małgorzata Karkocha

Odnowienie doktoratu Uniwersytetu Łódzkiego profesora Władysława Zajewskiego i profesora Wojciecha Szczygielskiego

Przegląd Nauk Historycznych 10/1, 253-256

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA NAUKOWA

Odnowienie doktoratu Uniwersytetu Łódzkiego profesora Władysława Zajewskiego i profesora Wojciecha Szczygielskiego

22 maja 2011 r., w związku z obchodami 66-lecia istnienia Uniwersytetu Łódzkiego, w reprezentacyjnym Pałacu Biedermanna odbyła się uroczystość odnowienia doktoratów profesora Władysława Zajewskiego i profesora Wojciecha Szczygielskiego. Promotorami w przewodach doktorskich dostojnych Doktorantów byli Dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego, prof. zw. dr hab. Zbigniew Anusik i prof. zw. dr hab. Jan Szymczak z Instytutu Historii. W ceremonii wzięli udział licznie zgromadzeni pracownicy naszej Uczelni, studenci, przyjaciele i znajomi szanownych Doktorantów, ich rodziny, dziennikarze.

Uroczystość zainaugurowało wystąpienie Jego Magnificencji Rektora UŁ, prof. zw. dr hab. Włodzimierza Nykla, który powitał serdecznie Doktorantów i wszystkich zebranych na sali. Jego Magnificencja przypomniał również, że zwyczaj uroczystego odnowienia doktoratu UŁ został ustanowiony w roku 2000, i że zaszczytu tego mogą dostąpić jedynie osoby, które w sposób szczególny zasłużyły się dla rozwoju nauki lub kultury polskiej, a które przed pięćdziesięciu laty uzyskały w Uniwersytecie Łódzkim stopień doktora. Odnowiony dyplom doktora UŁ jest zatem najwyższym wyróżnieniem, jakim *Alma Mater Lodziensis* może uhonorować swojego doktora za jego dokonania naukowe.

Następnie odbył się akt odnowienia doktoratu prof. Władysława Zajewskiego. Głos zabrał prof. Z. Anusik, który przybliżył zebranym sylwetkę i osiągnięcia naukowe szanownego Doktoranta. Profesor Władysław Zajewski urodził się w 1930 r. w Wilnie. Tu też w 1937 r. rozpoczął naukę w Szkole Podstawowej nr 5. Jesienią

1942 r. zaprzestał chodzenia do szkoły na znak protestu przeciwko lituanizacji nazwisk i nauczania wszystkich przedmiotów w języku litewskim. W 1945 r. przeniósł się wraz z matką i bratem do Łodzi, gdzie kontynuował przerwana edukację. W latach 1945–1948 r. uczęszczał do Szkoły Podstawowej nr 49, a następnie przez cztery lata do XI Liceum Państwowego. W roku 1955 ukończył studia historyczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ, złożył pomyślnie egzamin i uzyskał tytuł magistra historii. Doktoryzował się sześć lat później na tej samej uczelni, po przygotowaniu dysertacji pt. *Wolność druku i rola opinii publicznej w powstaniu listopadowym*. Habilitację uzyskał na Uniwersytecie Toruńskim w 1967 r. (na podstawie rozprawy pt. *Walka ugrupowań politycznych w powstaniu listopadowym 1830–1831*), a tytuł profesora zwyczajnego w 1991 r. w Instytucie Historii PAN, gdzie pracował w latach 1963–2000. Profesor Władysław Zajewski jest uczonym powszechnie znanym i cenionym, niekwestionowanym autorytetem w dziedzinie powstania listopadowego i epoki napoleońskiej, wybitnym znawcą dziejów Polski i Europy w pierwszej połowie XIX stulecia, laureatem wielu prestiżowych nagród, autorem blisko 670 publikacji (książki, artykuły, eseje, recenzje naukowe, tomiki poezji), z czego ponad 400 stanowią prace o charakterze *stricte* naukowym.

Po wygłoszeniu laudacji, prof. Z. Anusik odczytał tekst dyplomu, który Jego Magnificencja Rektor UŁ wręczył następnie Doktorantowi, składając mu przy tym gratulacje. Profesor Władysław Zajewski, dziękując za otrzymane wyróżnienie, w pierwszych słowach przypomniał swoje związki z macierzystą uczelnią. Mówił o trudnym dla *Alma Mater Lodziensis* roku 1951 i o łódzkim środowisku historycznym. Wspomniał m.in. prof. Bohdana Baranowskiego, docenta Bogumiła Zwolskiego, prof. Mariana Henryka Se-rejskiego oraz swojego Mistrza, prof. Józefa Dutkiewicza. Złożył podziękowania dla profesorów UŁ, którzy kiedyś go uczyli, a odeszli do Wieczności. Nadmienił również, że w Łodzi poznał swoją przyszłą żonę, Teresę Sochocka, która ukończyła historię na tutejszej Uczelni, a obecnie dzieli z nim rozterki i trudy pisarskie. Przemówienie prof. W. Zajewskiego – dowcipne i okraszane licznymi anegdotami – zostało nagrodzone gromkimi brawami.

Z kolei nastąpiło odnowienie doktoratu prof. Wojciecha Szczygielskiego. Sylwetkę tego wybitnego historyka – jego drogę życiową, kolejne awanse służbowe i dorobek naukowy – przedstawił zebrany prof. Jan Szymczak. Dostojny Doktorant urodził się w 1934 r. w Poznaniu. Po zakończeniu II wojny światowej, w 1945 r. przeniósł się wraz z rodzicami do Łodzi, gdzie ukończył IX Liceum Ogólnokształcące. Wierny tradycji rodzinnej (oboje rodzice byli historykami), w 1951 r. podjął studia historyczne na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ. Cztery lata później uzyskał tytuł magistra historii, na podstawie pracy pt. *Obowiązki i powinności miast i mieszczaństwa w Polsce od XIII do połowy XV wieku*. Po rocznym okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Łodzi, w latach 1956–2006 pracował nieprzerwanie w Instytucie Historii UŁ, gdzie przeszedł wszystkie szczeble swojej kariery zawodowej, uzyskując kolejno stopień doktora (1961 r.), doktora habilitowanego (1965 r.), tytuł profesora nadzwyczajnego (1979 r.) i zwyczajnego (1990 r.). Profesor Wojciech Szczygielski jest wybitnym znawcą dziejów Sejmu Czteroletniego i historii gospodarczo-społecznej Polski XVI–XVIII w., członkiem kilku organizacji naukowych, Honorowym Obywatelom Miasta Wielunia. Jego dorobek naukowy obejmuje 85 prac drukowanych.

Po wystąpieniu prof. J. Szymczaka odbyła się ceremonia wręczenia dyplomu dostojnemu Doktorantowi. Dziękując za ten najwyższy wyraz uznania środowiska akademickiego Uniwersytetu Łódzkiego, prof. Wojciech Szczygielski powiedział, że choć urodził się poza Łodzią, czuje się ściśle związany z tym miastem. Podkre-

ślił, że tradycje edukacyjne kontynuowane są w jego rodzinie już od czterech pokoleń i sięgają swymi korzeniami początku ubiegłego stulecia. Mówił o związkach z macierzystą Uczelnią i o pracy w Instytucie Historii. Wspomniał o tym, że pod opiekuńczymi skrzydłami prof. Bohdana Baranowskiego podjął w 1956 r. badania nad kulturą agrarną dawnej Polski. Po czterech latach, dzięki życzliwości swojego Mistrza, obronił doktorat. Uzyskany stopień naukowy doktora otworzył mu drogę do habilitacji, a ta okazała się kresem badań nad historią gospodarczą Polski. Jako samodzielny pracownik naukowy skupił się bowiem na badaniach nad parlamentaryzmem staropolskim, ze szczególnym uwzględnieniem Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 maja.

Na tym zakończyła się uroczystość odnowienia doktoratów profesora Władysława Zajewskiego i profesora Wojciecha Szczygielskiego. Należy nadmienić, że tego samego dnia odnowiony dyplom doktora UŁ otrzymał również chemik, prof. Władysław Jędrzejewski (ur. 1923). Po uroczystości odbył się bankiet, który stał się świetną okazją do rozmowy i pamiątkowej fotografii z dostojnymi Jubilatami. Nowo uhonorowanym uczonym serdecznie gratulujemy.

MAŁGORZATA KARKOCHA
UNIwersytet Łódzki

Życiorys naukowy profesora Władysława Zajewskiego

Profesor Władysław Zajewski urodził się 26 lipca 1930 r. w Wilnie jako czwarty syn Henryka i Anny z Andrzejewskich. W wieku czterech lat stracił ojca. Od 1937 r. uczęszczał do Szkoły Powszechnej nr 5 w Wilnie. Jesienią 1942 r. wraz z wieloma innymi Polakami zaprzestał chodzenia do szkoły na znak protestu przeciwko lituanizacji nazwisk i rygorystycznego nauczania wszystkich przedmiotów w języku litewskim. W tym samym czasie, ze względu na trudną sytuację materialną rodziny, zajął się ulicznym handlem. Najpierw sprzedawał truskawki i jabłka przed Dworcem Central-